ΝΥΧΤΑ ΑΓΩΝΙΑΣ - SPELLBOUND

Σκηνοθεσία : Άλφρεντ Χίτσκοκ
Σενάριο: Άνγκους ΜακΦέιλ, Μπεν Χεκτ, Τζον Πάλμερ
Ηθοποιοί : Ίνγκριντ Μπέργκμαν, Γκρέκορι Πέκ, Λίο Τζ. Κάρολ, Ρόντα Φλέμινγκ, Μάικλ Τσέχωφ, Νόρμαν Λόιντ, Γουάλας Φορντ, Στίβεν Γκέρεϊ, Ίρβινγκ Μπέικον
Φωτογραφία: Τζορτζ Μπαρνς
Μοντάζ: Γουίλιαμ Ζίγκλερ
Μουσική: Μίκλος Ρόζα
Χώρα : Η.Π.Α. (Α/Μ)
Διάρκεια: 111΄

Προβολή Δευτέρας: Ώρα 7.00 μ.μ.
Προβολή Τρίτης: Ώρα 9.30 μ.μ

Διακρίσεις: 8 Βραβεία και 7 υποψηφιότητες
Academy Awards, USA 1946, 5 υποψηφιότητες για Oscar, σε ταινία, Β! ανδρικό ρόλο, σκηνοθεσία, Φωτογραφία και Εφφέ.
New York Film Critics Circle Awards 1945, Βραβείο καλύτερης ηθοποιού στην Ίγκριντ Μπέργκμαν.
Photoplay Awards 1946, 3 Βραβεία, καλύτερη ταινία, καλύτερη ηθοποιός, καλύτερος ηθοποιός (Μπέργκμαν, Πέκ).
Venice Film Festival 1947, Βραβείο καλύτερης ηθοποιού, Ίγκριντ Μπέργκμαν.
Online Film & Television Association 2022, Βραβείο στην ταινία Hall of Fame.
Picturegoer Awards 1947, Βραβείο καλύτερου ηθοποιού, Γκρέκορι Πεκ.

Το αριστουργηματικό φιλμ του Αλφρεντ Χίτσκοκ από το 1945, μια ερωτική ιστορία γεμάτη μυστήριο που επιχειρεί να εξερευνήσει τους δαιδάλους του ανθρώπινου μυαλού και να καταδυθεί στο ασυνείδητο, στα τραύματα και στις αναμνήσεις.

Μια διακεκριμένη ψυχαναλύτρια σε κλινική του Βερμόντ υποδέχεται τον νέο διευθυντή του ιδρύματος, αλλά ανακαλύπτει ότι πρόκειται για έναν αμνησιακό απατεώνα, τον οποίο όμως αρχίζει να ερωτεύεται. Υποπτευόμενη την εμπλοκή του στην εξαφάνιση του πραγματικού διευθυντή, προσπαθεί να τον βοηθήσει να ανακαλύψει την αλήθεια.

Αριστοτεχνικά σκηνοθετημένο αλλά απλοϊκό ως προς την ψυχαναλυτική διάστασή του θρίλερ. Εντυπωσιακή η σκηνή του ονείρου, σχεδιασμένη από τον Σαλβαδόρ Νταλί.

Οι «Νύχτες Αγωνίας στο Σπέλμπαουντ» του Αλφρεντ Χίτσκοκ ξεκινούν με μια ελαφρώς παραφρασμένη φράση από τον Ιούλιο Καίσαρα του Ουίλιαμ Σαίξπηρ: the fault is not in our stars, but in ourselves, δηλαδή, το σφάλμα δεν είναι ότι γεννηθήκαμε σε λάθος αστερισμό, αλλά βρίσκεται μέσα σ' εμάς τους ίδιους. Εξ αρχής, ο Χίτσκοκ καθιστά σαφές πως στη «Νύχτα Αγωνίας», μια από τις πρώτες ταινίες του Χόλιγουντ που εξέτασαν την επιστήμη της ψυχανάλυσης, οι χαρακτήρες είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους και δεν παρασύρονται από τις αόρατες κλωστές της μοίρας. Τα αίτια των γεγονότων δεν πρέπει λοιπόν να αναζητηθούν στα άστρα, αλλά στο εσωτερικό των χαρακτήρων -στο ασυνείδητο, στα τραύματα και στις αναμνήσεις τους.
…….
Στη «Νύχτα Αγωνίας», βρισκόμαστε στην ψυχιατρική κλινική

The Green Manors στο Βερμόντ των ΗΠΑ. Εκεί, ο διευθυντής δρ Μέρτσισον (Λίο Τζ. Κάρολ) κρίνεται ακατάλληλος και αντικαθίσταται από τον μυστηριώδη δρ Έντουαρτς (Γκρέγκορι Πεκ). Ένα ειδύλλιο αναπτύσσεται μεταξύ του νέου διευθυντή και της απόμακρης και αυστηρής ψυχίατρου δρ Κόνστανς Πίτερσεν, την οποία ενσαρκώνει η εμβληματική Ίνγκριντ Μπέργκμαν. Γρήγορα, η αλλόκοτη συμπεριφορά του νέου διευθυντή αποκαλύπτει ένα νοσηρό μυστικό: πρόκειται για απατεώνα που έχει πάρει τη θέση του δρ Έντουαρτς και έχει χάσει τη μνήμη του. Ανίκανος να ακολουθήσει τα βήματα που τον έφεραν σε αυτή την κατάσταση, ξεκινά έρευνες με τη δρ Κόνστανς Πίτερσεν με σκοπό να εξιχνιάσουν το μυστήριο της εξαφάνισης του πραγματικού δρ Έντουαρτς και να αποδείξουν την αθωότητά του.

Το «Σπέλμπαουντ» έκανε την πρεμιέρα του στις 31 Οκτωβρίου 1945 στο ιστορικό Astor Theatre της Νέας Υόρκης και βρέθηκε προτεινόμενο για έξι όσκαρ, μεταξύ των οποίων καλύτερης ταινίας και σκηνοθεσίας. Κέρδισε ένα, για καλύτερη πρωτότυπη μουσική από τον Μίκλος Ρότσα. Το σενάριο είναι βασισμένο στο μυθιστόρημα «The House of Dr. Edwardes» των Τζον Πάλμερ και Χίλαρι Σέιντ Τζορτζ Σόντερς, οι οποίοι μάλιστα το υπέγραψαν με το ψευδώνυμο Φρανσις Μπίντινγκ. Ο Μπεν Χεκτ που επιμελήθηκε το σενάριο και ο Άλφρεντ Χίτσκοκ κατάφεραν περισσότερα από τη μεταφορά μιας μελοδραματικής ερωτικής ιστορίας μυστηρίου στη μεγάλη οθόνη. Η δράση της ταινίας λαμβάνει χώρα σε πραγματικούς τόπους, στο Βερμόντ και στη Νέα Υόρκη, αλλά κυρίως στους δαιδάλους του μυαλού του πρωταγωνιστή, του Γκρέγκορι Πεκ.

Η ταινία έχει το πρωτότυπο εύρημα του σεναρίου της σχετικό με την αμνησία του πρωταγωνιστή. Στηρίζεται έντονα στους ώμους της πρωταγωνίστριας αλλά και του μοναδικού δρ Αλεξάντερ Μπρούλοφ (Μάικλ Τσέχωφ), ο οποίος βρέθηκε προτεινόμενος για όσκαρ β' ανδρικού ρόλου. Η Ίνγκριντ Μπέργκμαν και το λαμπρό της άστρο ήρθαν να ταρακουνήσουν τις νόρμες: ο τομέας της ψυχιατρικής (όπως και οι περισσότεροι εκείνη την εποχή) ήταν αμετάκλητα ανδροκρατούμενοι. Η απεικόνιση της αυστηρής ψυχίατρου δρ Κόνστανς Πίτερσεν έχει περάσει στην ιστορία ως προοδευτική, αν και περιέχει στοιχεία που καταδεικνύουν τον σαφή σεξισμό της δεκαετίας του '40.

Η επιστήμη της ψυχανάλυσης ήταν ένα νέο και ανεξερεύνητο τοπίο για το κοινό της δεκαετίας του '40 στις ΗΠΑ. Η ψυχανάλυση, στην οποία πρωτοστάτησε ο Σίγκμουντ Φρόυντ, γινόταν δεκτή με ισόποσες αντιδράσεις διστακτικότητας και ενθουσιασμού. Συχνά, οι ψυχαναλυτές αντιμετωπίζονταν σαν μάγοι που πουλούν το φίλτρο της αιώνιας ζωής και χρησιμοποιούν κάθε είδους μαγγανείες για να πετύχουν τον στόχο τους. Θεωρήθηκαν απατεώνες αλλά και επικίνδυνοι. Στη «Νύχτα Αγωνίας», ο Χίτσκοκ παρουσιάζει μια υπερπλουστευμένη εκδοχή της ψυχανάλυσης. Δεν ενδιαφέρεται για τα καθαρά επιστημονικά στοιχεία —συχνά μάλιστα φαίνεται να την απαξιώνει ως ψευδοεπιστήμη ή κάποια εντελώς άτοπη και παράλογη πραγματεία. Με ταινίες όπως αυτή, αλλά και αρκετά μεταγενέστερες όπως η «Ψυχώ» και το «Μάρνι», ο Χίτσκοκ φαίνεται να έδωσε πρόσφορο έδαφος για την εξέλιξη της δημόσιας συζήτησης που εξέταζε την εγκυρότητα της ψυχανάλυσης ως επιστήμης αλλά και τη θέση της στην κοινωνία.

Σε μια σκηνή με τον απολαυστικό δρ Αλεξάντερ Μπρούλοφ, ο Γκρέγκορι Πεκ παρουσιάζεται δύσπιστος απέναντι στα διατάγματα του Φρόυντ και του σιναφιού του. Ο δρ Μπρούλοφ όμως τού εξηγεί πως τα όνειρα είναι οι καταπιεσμένοι μας φόβοι. Το μυαλό μας κρύβει την αλήθεια γιατί τη φοβάται, και την εμφανίζει μόνο στα όνειρά μας. Στο σημείο αυτό, ο Χιτσκοκ δίνει τη σκυτάλη στον Σαλβαντόρ Νταλί, ο οποίος με τη σειρά του οικοδομεί μια ονειρική σεκάνς που μοιάζει να δραπέτευσε από κάποιον πίνακά του.

...

Συμπερασματικά, η «Νύχτα Αγωνίας» του Άλφρεντ Χίτσκοκ είναι μια **ταινία που έχει κερδίσει το στοίχημά της με τον χρόνο.** Είναι αστεία, είναι ενδιαφέρουσα, έχει μια σαφή δομή και παρουσιάζει πολλά ενδιαφέροντα ευρήματα. Επιπλέον, μας επιτρέπει να ρίξουμε μια ματιά στην κοινωνία της δεκαετίας του '40, να αναμετρηθούμε μαζί της και να αναλογιστούμε τί πρόοδο έχουμε κάνει μέσα σε 80 χρόνια ώστε να λύσουμε το μεγαλύτερο μυστήριο απ' όλα: αυτό που εκτυλίσσεται μέσα στο κεφάλι μας.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΕΡΒΕΤΑΣ

Λάτρης της ψυχανάλυσης, η οποία θα αρχίσει να γίνεται της μόδας στη μεταπολεμική Αμερική, ο **Άλφρεντ Χίτσκοκ...** κάνει αυτή την ταινία με πρωταγωνιστές τους **Γκρέγκορι Πεκ** και **Ίνγκριντ Μπέργκμαν**, στην πρώτη χιτσκοκική συνεργασία της. Η Σουηδή σταρ θα υποδυθεί τη δόκτορα Κόνστανς Πίτερσεν, μια διακεκριμένη ψυχαναλύτρια σε κλινική του Βερμόντ, η οποία υποδέχεται τον νέο διευθυντή του ιδρύματος. Γρήγορα ανακαλύπτει ότι πρόκειται για έναν αμνησιακό απατεώνα, τον οποίο όμως αρχίζει να ερωτεύεται. Εκείνος της εξομολογείται πως πιστεύει ότι έχει δολοφονήσει τον πραγματικό διευθυντή, χωρίς να έχει την παραμικρή ανάμνηση του γεγονότος, κι εκείνη προσπαθεί να τον βοηθήσει να ανακαλύψει την αλήθεια.

Η μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία στη μέχρι τότε καριέρα του Χίτσκοκ, συνοδευόμενη από ένα Όσκαρ (μουσικής) κι άλλες πέντε υποψηφιότητες (και για τη σκηνοθεσία), είναι ένα εξαιρετικά καλογυρισμένο, αλλά απλοϊκό ως προς την ψυχαναλυτική διάστασή του θρίλερ... **Εντυπωσιακότατη παραμένει η αρχική διάρκειας είκοσι λεπτών(!) σκηνή του ονείρου, διά χειρός Σαλβαδόρ Νταλί.** Γεμάτη φροϋδικά σύμβολα, είναι σχεδιασμένη με το χαρακτηριστικό στιλ του διάσημου σουρεαλιστή, εικονοποιημένη από τον Χίτσκοκ σαν ένας υποβλητικός, αγχωτικός εφιάλτης τον οποίο προσπαθεί να αποκωδικοποιήσει η δρ. Πίτερσεν, θεραπεύοντας έτσι τον αγαπημένο της και αποκαλύπτοντας την ταυτότητα του αληθινού δολοφόνου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΤΣΗΣ

ALFRED HITCHCOCK (1899-1980)

Σκηνοθέτης, σεναριογράφος και παραγωγός, γεννήθηκε στο Leytonstone, Essex, Αγγλία από αγγλοιρλανδούς γονείς. Με τα δύο αδέλφια του είχαν αυστηρή καθολική διαπαιδαγώγηση και φοίτησαν σε σχολείο ιησουιτών. Το 1979 του απενεμήθη ο τίτλος του ιππότη και ονομάστηκε Sir Alfred Hitchcock. Έχει κερδίσει υποψηφιότητα για 5 βραβεία OSCAR, 31 βραβεία και 39 υποψηφιότητες. **Φιλμογραφία** (χωρίς μ.μ): Οικογενειακή συνωμοσία (1976), Φρενίτις (1972), Topaz (1969), Kaleidoscope (1967), Σχισμένο παραπέτασμα (1966), Marnie (1964), Τα πουλιά (1963), The Alfred Hitchcock Hour (TV Series 1962), Alfred Hitchcock Presents (TV Series 1955–1961), Ψυχώ (1960), Startime (TV Series 1960), Στη σκιά των τεσσάρων γιγάντων (1959), Δεσμώτης του ιλίγγου (1958), Suspicion (TV Series 1957), 13 εγκλήματα ζητούν ένοχο (1956), Ο άνθρωπος που γνώριζε πολλά (1956), Ποιος σκότωσε το Χάρι; (1955), Το κυνήγι του κλέφτη (1955), Σιωπηλός μάρτυς (1954), Τηλεφωνήσατε ασφάλεια αμέσου δράσεως (1954), Η εξομολόγηση (1953), Ο άγνωστος του εξπρές (1951), Πονεμένο ρομάντζο (1950), Επτά χρόνια χωρισμού (1949), Ο βρόγχος (1948), Υπόθεση Πάραντιν (1947), Υπόθεσις Νοτόριους (1946), Νύχτες αγωνίας στο Σπέλμπαουντ (1945), Στον ίσκιο του θανάτου (1944), Το χέρι που σκοτώνει (1943), Σαμποτέρ (1942), Υποψίες (1941), Mr. & Mrs. Smith (1941), Πριν από τη θύελλα (1940), Ρεβέκκα (1940), Jamaica Inn (1939), Η κυρία εξαφανίζεται (1938), Νέος και αθώος (1937), Σαμποτάζ (1936), Μυστικός πράκτορας (1936), Τα 39 σκαλοπάτια (1935), Ο άνθρωπος που ήξερε πολλά (1934), Waltzes from Vienna (1934), Number Seventeen (1932), Περιπέτειες νεοπλούτων (1931), Mary (1931), The Skin Game (1931), Δολοφονία (1930), Juno and the Paycock (1930), Elstree Calling (1930), Εκβιασμός (1929), Εξιλέωσις δικαίου (1929), Champagne (1928), Easy Virtue (1928), The Farmer's Wife (1928), The Ring (1927), Downhill (1927),Ο ενοικιαστής (1927), The Mountain Eagle (1926), The Pleasure Garden (1925), Number 13 (1922).